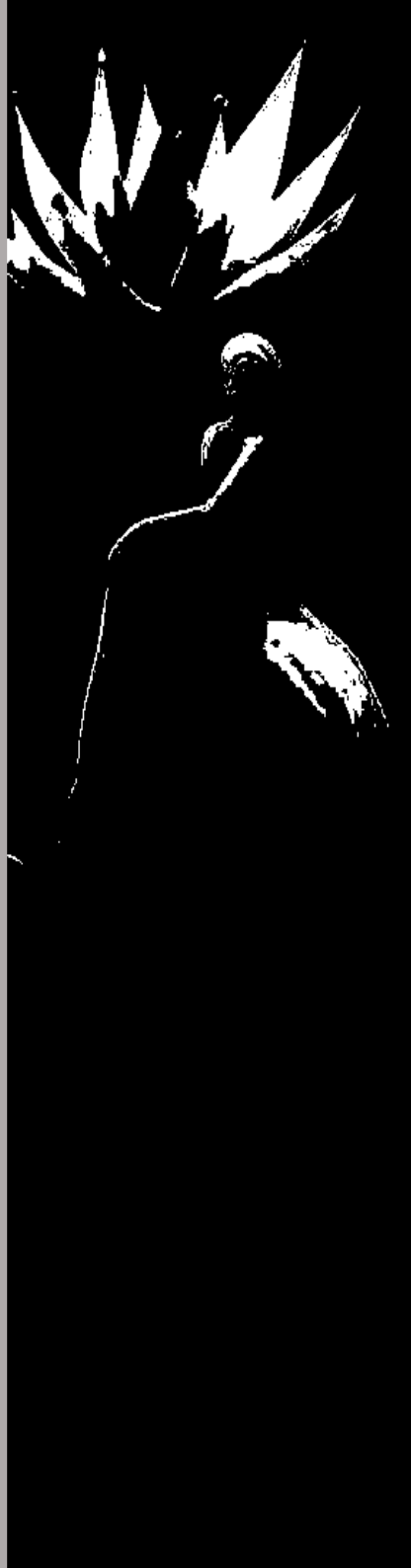

ينە قىتەمن

مىنى رومان

ايشانچ تۇره

ينه قيته من

كچيك رومان

ايشانچ توره

۱۴۰۳ ه.ش

کتاب بیلگیلری

کتاب آتی: ینه قیته من (مینی رومان)

یازوچی: ایشانچ توره

ادیتور: محبوب الله توران

صفحه لرنی ترتیبگه سالوچی: محبوب الله توران

مقوا چیزوچی: محبوب الله توران

چاپ بیری:

نشر بیلی: ۲۰۲۴/۱۴۰۳

چاپخانه:

تیراز:

اوشبو بيتيگيمنى جاندىن عزيز سبويكىلى عمر يۇلداشيم زهرا جان گە بغيشلەدويم.

ايشانچ تۇره

عليحده منتدارچيلىك اظهارى

مېنىڭ شعرلېرىم، حكايه و باشقە ژانرلاردا گى يازگنلېرىمنى بېر يېرگە تۇپلې، نىشرگە تيارلەگنى اوچون محبوب الله جان توران گە چىن كۈنگلېمدىن صمىمى منتدارچيلىك بىلدېرەمەن. بىلمەمەن بو مشقتلى ايش جودە كۇپ پېشانە تېرى تۇكىش و آلتىن وقتنى ايه مسلىك عوضىگە عملگە آشېرىلەدى. قنچە مۇقتەسم شونچە كم. بار بۇلىنگ محبوب بېك، چرچەمىنگ دېمەن. سىزىنىڭ بو اولوغ خىزمىتلىرىڭىز آلدېدە قىرئادارمەن. شو اۋرىندە برچە ايجادى ايش و فعالىتلىرىڭىزگە پروازلر تىلب قالەمەن. يەنە-دە مېم و جدى فرهنگى ايشلرنى قىلە آلىشىڭىزگە ايشانەمەن. تىنىڭىز ساغ، قلمىڭىز كېسكىر و كۆركم بۇلسىن.

ايشانچ تۇرە

بینه قیته من

(کیچیک رومان)

بیر کون آلدین جناب دونالد چوقور اؤیگه باترکن، خیالیدن منه بو گپلر کپچدی: جبر و تصادف یوزه سیدن انسان ذاتی دنیاگه کپله دی. بو کپلر کونگه توغیلیش کونی دپیه نام بپرله دی. انسانلر اونی آق ساغینیب، هر ییلی نشانلشه دی. آدم ذاتی جبر حکمی ایله عمر باغینی کپله جک امید ایپیگه باغلب باره بپره دی. جبر و تصادف عمرنینگ اچیق-چوچوک، یخشی یاکه یامان اوتیشیگه جوابگر اېمس. او انسانگه «تلاو» دېگن امکائیتنی بپریب قویگن، خلاص. «باردی یاقسه، ایسته سنگ اولوغله کونینگنی؛ ایسته سنگ اونوتیب یوبارگیل توغیلگن کونینگنی» -دپیدی جبر و تصادف. منه شکرلر بؤلسین که مېن هم هر حالتده توغیلگن کونیمنی تا شو بوگونگه چه نشانلب کپله من. یاروق عالمگه کپلگن کوننی نشانلش کیشیگه اوزگه چه کیفیت بغیشلرکن. قنده دی دیر عمرینگ شکوهینی حس اېته سن بو کونده. شو گؤزل حیاتی بغشیده قیلگن چاغلرگه بی اختیار شکرانه کپلتیره سن. بیر زوم اؤیگه تالر بؤلسنگ خیالاً عمر سرحسابی باشلنیب کپته دی. یاشینگ بیر یبرگه باریب قالگندن سؤنگ، حیات اوز

كۆرك و طراوتىنى يۇقاتمىسە-دە، اونىنگ شرف-شان ايرماقلىرى اېندى وجودىنگە شاشقىن مۆجلىنىپ اېمس، جىلدىرەب آقەياتگىگە گواه بۇلەسن، تەنگە تويەسن اونى. خواه ايستە، خواه ايستمە، قچانلردىر عمرنىنگ سۇنگى تامچىسى «چك» اېتىب، قورىب قالىش آنلىرى خيالىنگى بند اېتىشى بار گپ. بېش كونلىك دىنانىنگ اوزون كاروانىدن توشىب قالىشنگە شېهە قالمەيدى شو تابدە. يە، خالص، عمر چۇغلىرى وقت سەيىن ساويى بارەياتگىگە امين بۇلەسن ناچار. ثانىەلرى بىتگچ، بارسە كېلمىسگە يوزلنىش قۇنغىراغى چلىنە باشلەياتگندەى بۇلەبېرەدى! فىلسوفلردەى اۋىگە تالدىرەدى كىشىنى بونداق دملر. قنى اېندى اۋشە...

۱

قوياش كون باترگە قرەب آغەيپگن پىت، ساعت مىللىرى توشدن كېپىنگى اوچگە سرى شاشىلەدى. فصل ألمەشىب اولگورگن پلە، كوزىنگ ايلك نفسى يلەياتگن دملر اېدى اۋشە آنلر. بورنەراق^۱ تيارگرلىك كۆرىب قۇيىلگندى.

جناب دونالد آشانەگە كىرىب اورىنە باشلەدى. او شنبە كونى دريادن اۋز قۇلى بىلن اولەگن بۇلىق قىنە سامان بلىغىنى^۲ قاووريشگە كىرىشىدى.

^۱ بورنەراق: بورونراق، آلدىنراق.

^۲ سامان بلىق: بلىقلىرىنگ بىر تورى.

فرانسواز اېسه تنسيق^۳ سلاتلر ايله دسترخوان يىشىگه توتىندى. يقين-
اوزاقدن كېلەياتگن جگرلرى هم هەدېمەى اېشىك قاقىشەدى. بارنى^۴
آچىب، اوندن اوزاق سقلنگن ناپليون شرايىنى هم كېلتىرىپ مېزگە قۇيدى.

۲

يانىدە اېسه، چىراق نورلرېگە لاو-لاو تاولنىب تورگن قۇش قىدح كۆزگە
ايلىنردى. سەل-پىل رىنگى اونىققن، اېللىك يىل آلدىن چىزىلگن ايكى
صورت دېوارده آسغلىق تورگندى. بو صورتلر دونالدنىنگ سېوېشىب يورگن
كېزلىدىن بىر نىشانە اېدى. يىرىم عصرلىك عمرنىنگ تىرىك شاهدهى؛
اۋەيلىب، اسرەب كېلىنەدى بو عكس. بوگون دونالدنىنگ تولد كونى.
اۋغىللىرى، كېلىنلر-و، نىپەرلر تېلنىشىب، مېز اطرافىنى تۇلدىرىپ
تورىشىدى. مطايبە، ھزل-ھوزول گىلر، خوش چىچقىلىك آرېمەپىدى.
سالونده توغىلگن كونى نىشانلش ملايم فزاسى حكمران. اوى تامىدىن
شادلىك، خورسندچىلىك ياغىلىب تورىدى. خانەنىنگ تۇرىدە گى دېوارده،
قويوق تومن اىچىدىن ياروقلىك تامان يېلىب، گاه تۇلقىن سىمان كۆككە
كۆترىلىب، گاه قوبى لىب، ايلگرىلېب كېلەياتگن ايكى يارقىن رىنگلى كەلەك
تمثالى توشىرىلگن پورتريت ايلىنگن تورىدى. پس آوازده جان بغيشلاوچى

^۳ تنسيق: ناياب، كم بۆلەدىگن، كم اوچرەيدىگن.

^۴ بار (Bar): شراىخانە، مى قۇيىلگن المارى.

قۇشلىقلار ترەلە يېدى. ممتاز مەيىن كوى صدارى يىنگر، بىلور قىدىللىرىنىڭ خىرە يانىق يالقىنى ايچرە، كېكسە اپر-خاتىن بالە-چقەلىرى بىلن حىيات ھىدىە اېتگن عمرىنىڭ يىنە بىر كۈنىنى شادان اۋتكىزىشگە كىرىشە ياتگن اېدىلر. بوگون عادىي كۈنلردن اېمس؛ جناب دونالدنىڭ توغىلگن كۈنى. بوندىن سەھل آلدىنراق شو جايدە ماما فرانسوازنىڭ توغىلگن كۈنى شۈندەي طنطنە وار قىلىپ نشانلىنگىدى. ھلى يىم اۋشە قووناق، خوش چاغلىك ھواسى آرىگىنى يۇق...

۳

- بوگون اىلك قدحنى سېنىڭ ساغلىغىنىڭ اوچون ايچەمىز، -چوغورلىشىپ تورگن عزىزلىرىنىڭ دقتىنى اۋزىگە قرەتركن، -دېدى خانىم فرانسواز تورموش اۋرتاغى جناب دونالدنىڭ يوزىگە يوزىنى تېگىزە تورىپ.

جانىگە جان قۇشىلگندەي جناب دونالد ھم جىلمەيگنچە كولىب تورگن خاتىننىڭ قىپ-قىزىل تۇلىشگىنراق، دۇندىق قىنە دوداقلرىدىن باتىرىپ ھۇل اۋپىچ آلدى. نىبەرلر قىقىردەشىپ، كولىشىپ، چىك چالىپ يوبارىشىدى.

- رحمت فرانسواز! شو باش قدحنى بىر مېن اوچون اېمس؛ اىكىمىزنىڭ باقى بختىمىز، ساغلىگىمىز، بالە-چقەلرىمىزنىڭ بخت و سعادتى اوچون

ایچه یلیک، -دبیه جواب قیلدی جناب دونالد شراب قدحینی آغزیگه ابلته یاتیب. «چپس» دبیه، جیرینگ-جیرینگ قدحلر اورشتیریلدی.

اوزاق صحبت آره سیده آز-آزدن مَی قدحلری ینگیلنیب تورر، ایگیسی سکسان بیلکیک عمر افسده لیکلریدن بیر-بیر قتیمنی حکایه قیلشیب، خوش کیفیت و تبسم ایله کونگیل چینگلرینی یازیب توریشه پردی... اؤغیللر، کپلینلر و نبیره لر عبرت سباغینی تینگلشگه قولاق آسماقده ابدیلر.

۴

یپنگیل گینه موسیقه اونى، کوی و قوشیق نالیشرلی اوی هواسینی معناگه تاشیریپ توریدی. الله قیسی خاطرهلرینینگ اینگ چوقور قودوقلریدن افسده لیکلرینینگ اینگ یاقیملی لرینی چیقریب، داستان قیلسه بوله دیگن لحظه لر ابدی. خلص، مزه لی گپلر. هوس قیلرلی، عبرت بؤلرلی واقعه لر حکایه قیلنر ابدی آره-چوره.

۵

کوندوزی ساعت اوچدن اوتتیز دقیقه اوتگندی. یریم آچیق دبرزه لردن سلقین گینه کوز شمالی اسیب توریدی. درخت ییراقلری یکه-یریم، سریق، قیزیل و ارغوان رنگلرگه چه بیله باشله گندی. تشقریده جوشیب برگ

يازگن افرا درختىدن^۵ بىتە گىنە قىزغىش برگ، خودى بىراو آتە بىن آنگندەى اوى اىچكرىسىگە، عىنا دونالد و فرانسوازلر اۆتيريشگن مېز اوستىگە كېلىپ توشدى. يۇق، هېچ كىم آتمە گندى بو پىراقنى. شمال اپېكىنى^۶، سىلتاوى بىلن برگ نىنگ اۋزى بوتاغىدن^۷ اوزىلىپ مېز اوزرە اوچىپ توشگن اېدى. «بو نىمە حكمت؟» - دېپە برچە نىنگ آغزى آچىلىپ قالدى. جناب دونالد قىزىقىپ، كوتىلمە گندە مېزگە كېلىپ قونگن افرا برگىنى ايكى برماغىدە توتگنچە:

- منە گىلرېمىز راست چىقدى. اېزگو خاطرەلرنى تەشېب كېلگن بو قىزغىش برگ بختىار حىياتىمىز، مصفاً محبتگە بېلىپ^۸ يشە گن كونلرېمىز نىنگ نشانەسى، بىر قرە گىن فرانسواز، - دېدى - دە، بايەگى افرا برگىنى خاتىنىگە توتقزدى. فرانسواز هم شىرەلى كولىپ، برگنى قولى نىنگ كفىگە قۇندىرگنچە:

- تۇغرى آيتە سن دونالد، - بىر زوم خيالگە چۇمىپ، اۋى - فكر قناتلرېدە پرواز قىلە ياتگن كى، - بوگونلرگە يېتگنلر بار، يېتمە گنلر بار. كىرىپ چىقە ياتگن

^۵ افرا درختى: كانادادە و اروپا اولكەلرېدە اۋسە دېگن درختلر نىنگ بىر تورى.

^۶ اپېكىن: شمال، سوو و شو كىبلر نىنگ آقىمى، شو آقىمدەگى تاثيرى، اورىنىشى.

^۷ بوتاق: درخت نىنگ تەسىدن ياكە يۇغان شاخەلرېدن ترماقلىپ چىققن يان شاخە.

^۸ بېلىماق: قاپلىماق، چولغىماق، تۇلماق، اۋرەنماق.

نفس نینگ هر دمىگه شكرلر بۇلسىن! نشانله ياتگن شو كونگه يبتكرزگنىگه
حياتگه بيزدن سان-سناقسىز تشكرلر هديه!

- سكسان يىل، سكىز كونگه تاتيگوليكده ي گۇبا، سكىز قولتوم سوو ايچگن
مثال. بونده يىن تاتلى كونلر يميزده، نيمه بۇلسه هم بيران نرسه دن شكاي
قىلمه گنيميز، اوكينمه گنيميز⁹ افضل، -ساغليغى بيلن باغليق نرسه لرگه
اشاره قىلگندى، -باشگه توشگن پست و بلنديگه يولرگه برداش بېرىب،
يوره كنى ياش توتيب كېلە ياتيرمن، اوزينگ بيله سن فرانسواز، برچه سى
اوزينگگه عيان. دونالد بو گپنى ييغين نينگ آخرلر يده، بۇش بير پيت تيلگه
آلدى.

- سېنده ي متانتلى اېر كيشىنى داستانلرده گينه اوقيب اوچره تيش ممكن، -
خاتىنى كۇنگىلىنى الگن بۇلدى. تغي ن دونالد گپنى دوام اېتدردى.

6

- بو پىراق قينه نينگ توزيليشيگه بير قره-يه. نيمه دير آغىرلىق قىلگن كه، او
بته سيدن اوزيلىب توشگن... بيله سنىمى؟ اصليده بو يېرنينگ تارتيش
كويچيگه بۇيىن اېگيشگه مجبور بۇلىب، جاييدن اوزيلىب توشگن. بو برگنى
شمال بېلدىن توتيب، ايچكريگه بيزگه تامان ايتريب كيريتگن اېمسمى!؟

شوندن سۆنگ بیراق ینگى بیر مهمان کبى بیزنینگ صفیمیزگه کبلیب قوشیلگن. بېگانه اېمس، بو برگ اېندی بیزنینگ عزیز مهمانیمیز بوله دی. بیله سنى هم نرسه نى وقت پیشیره دی، زمان آرتگه قیتمه یدی، آرتقیچه یوکنى اېلکه سیده منگو کۆتریب یورمه یدی هم. وقت بو ینگیلیک نینگ تکرار لیشی دېمک دیر. بیز اونگه ایش و اېرگشووچیلر میز.

- راستمانه فلسفی فکر یوریتدینگ دونالد، تشله بېشنى! سېنى توشینه من. بو عقل رسالیکنى سېنگه وقت عطا اېتگن. انه شو تاتلى زماندن آریق لیب کبلیگننگ؛ یخشی کتابلر، یالقین اوی-تفکر بو عقلی رسالیکنى هدیه قیلگن. شو چاققه چه عقل چیراغى سېنگه میاق^{۱۰} بولیب کبلىدی... منه کتابخانه نگده تیزیلیب تورگن قطار-قطار کتابلرینگ هم فکریمنى تصدیقه یدی. حیات شناس عالم صفتیده بیالوژى علمى بویچه اولکن کشفیاتلر قیلدینگ، ممکن قدر خلقت سړینی آچیدینگ، علمینگ طفیلی دنیا کبزدینگ، ارمان سیز سیاحت قیلدینگ. کته-کته مکافاتلر بیلن تقدیرلندینگ. یازگن «سفرنامه» ننگ باسیلیب چیقیشینی اینتیقلیک بیلن کوته من اېندی.

^{۱۰} میاق: مشعل؛ یول کۆرسه تیپ تورهدینگن، اؤرنک، نمونه.

- آشیریب مقتهمه دینگمی مېنینگ قوره له ییم^{۱۱}، توشینگنینگ اوچون رحمت فرانسواز، - کۆزلی سېوینچگه ليقه تۆلگن بیر کۆرینیئیده، - نیمه یخشی ایش قیلگن بۆلسم سېن طفیلی، نیمه گه اېریشگن بۆلسم سېنینگ تشویقینگ، سېنینگ قۆللب قۆتلاوینگ آرقه لی گینه اېریشدیم، دېب قۆیدی جناب دنالد.

۷

تشفری اطرافده کوز اوزی نینگ اېکیده ی مه یین-مه یین یاقیملی یېلینی تره تیب توریبدی. طرفه درختلر رنگیدن کۆزلر قووانه دی. قوشلر چوغورلشیب اوچیب قۆنه یپدی؛ دملرینی لیکللتیب، آلمه خان سریق- قیزغیش برگلری آره سیدن دنک لر^{۱۲} مغزینی کیتیرلتیب یېماقده لر. اوی آلدیده گی چیمزار، اېکیب قۆییلگن رنگمه-رنگ گلر، تۆشب کېتیلگن کۆم- کۆک پارک چیملریدن کۆزلر چقنه ییدی. یم-یشیل بۆی چۆزب تورگن ارچه لر-و، چنارلر طبعیت چراییگه چیرای قۆشماقده. بیر یاقدن درختلر آله- براق تۆنینی اېندی یېچه باشله یپدی. تورلی-تومن آغاچلر ینه-ده کۆرکم منظره حاصل قیلگن. هه، کوز فزاسی چیندن هم اوزگچه بۆله دی. آدمنی تآرچن اؤیگه چولغه یاتگن بونده ی فضا ایچینگده عمرنی بیر سر حساب

^{۱۱} قوره له ی: کییک نینگ یاش باله سی.

^{۱۲} دنک ~ دانک.

قیلیشگه اوندمه سینمی؟ لېکن خورسندچیلیک فضانی درّاو اؤگرتیریپ یوباره دی. غیبدن نوایی نینگ منه بو گؤزل بیتینی کیمدیر آلیس هراتدن کبنگ قیزیل پیراق اؤلکه سیگه تکرارله یاتگنده ی گؤیا.

ماضی و مستقبیل احوالین تکلم آیه کم،
نی اوچون کیم، دم بودمدور، دم بودمدور، دم بو دم.

شرق حکمتیدن خبردار دونالد بو یورتلرنی بیر کبزیپ چیقیش آرزوسیده یشب کبله دی. بیر کو باریش نیتیده.

۸

«تنسیق طعاملرینگ بیرم مزه لیق» -دېب، سامان بلیقدن بیر-ایکّی قیمتیندی فرانسواز و کانیاک شیشه سیدن ینه بیر قیته همه گه قویلدی. سهر طراوت آغاچلرنینگ پیراقلری شمالیده اېگیلیب، تاولنیب، چیقماقده اېدی. دېرزه پرده لرینی قیمرده تگوده ی شمال همان اېسیب توریددی. شو زمان «افرا» آغاچیدن سرغیب بیتگن ینه بیر دانه سی اېسیب تورگن شمال نینگ یبتاوی^{۱۳} بیلن شیغیر اېتیب مېز اوستیگه کبلیب قؤندی. دونالد هم فرانسواز هم پیراقه تیکیلیب قالیشیب، دانگ قاتگنچه حیرت یاقه سینی اوشلب قالدیله. «بو نیمه اېدی دونالد؟!»، دېدی فرانسواز. دونالد

^{۱۳} یبتاؤ: جلاویدن توتیب ابرگشتیریش، بېتکلش.

قۇل اوزەتیب، خودی فلسفی بیر کتابنی چوقور تفکر ایله اۇقی یاتگن کبی، اېندی سریق تارته باشلەگن برگ بېتیگه کۆز نورلرینی ساچدی. دونالد نظردن، برگ اوزره سکسان ییللیک حیات کېچمیشلری حرکتلنپ، تیلگه کیریپ بیرین-سیرین اۆته یاتگندی گۆیا. بیردن دونالدننگ منگلەبیده اوی-خیال لر قویوقلشه باردی و خاتیننگه یوزلنپ:

- بیلەسنمی عزیزیم، بو پیراق مېنینگ عمر دفتیریم نینگ اۇقیلمەهی قالگن سۇنگگی ورغیگه اۇخشەیدی، -دېب صمیمی و قووناق کیفیت ایله جیلەیب قۇیدی.

- دونالد عزیزیم، -پینگیل کاییدی فرانسواز، -هزلینگنی قۇیسنگ-چی!

- حیات حقیقتلری شفقت سیز بۇلەدی. او ساغینچ-محبّت چېگرەلرینی یاریب کیریشگه هم قادر، حساب-کتابینی قیللمەهی قۇیمەیدی، خۇبمی سېوگیلیم فرانسواز.

- نیمه بیران نرسه یاقمەهی کۇینینگ^{۱۴} خیره تارتدیمی؟ مېن هلی جانیم ایچره بوندەهی بیر حقیقت اؤرمەله یاتگنینی سېزگنیمچه یۇق، یوره گیمده حیات چۇغلری همان لنگیللب یانیب توریددی، مېنینگ دونالدیم؛ اۇیلەیمن

^{۱۴} کۇینینگ ~ کۇنگلینگ.

كە، سېن ھەم شونداق سەن، مېدە-چویدە نەرسە لەرگە پروا قىلمەسلىك عادەتىنگ بار...

بىر تەندەگى ايككى جان سىنگرى سۆزلىشىپ تورگن اپر-خاتىن گاھا كېچمىشلەرنىنگ يارقىن خاطرەلرى توبىگە شونغىب كېتىشەدى، گاھ تىرىكلىك ساحللىرىگە قەدەم اورەياتگەندەى. اولردن پرچە-پرچەلەرنى اپسلىشىپ كۆنگىل يازىشەدى؛ يورەكلرى يېرەب كېتەدى شولردن سۆنگ.

شو پىتە اپشىك تەرەقىللىب كېتەدى. بارىب قرەسە، پۇستەچى اپشىك تىرقىشىدن بىر دەستە خطنى اوى اىچكرىسىگە تىشلىب كېتىبەدى. دونالد آلە سالىب خطلەرنى كېلتىردى و مېزىنىنگ بىر چېتىگە قۇيىب، اولەرنى بىر-بىر كۆزدن كېچىردى. قولىدەگى شو بىر دەستە خط آرەسىدن بىر پاكىتى سىرغەنىب مېزگە توشدى. شفاخانەدن كېلگن بو خطنى ايلگىدن توشورمەى، دۇراو اۇقىشىگە توتىندى دونالد.

۹

سەكسان ايككى ياشلى جناب دونالد بەش يىلدن بويان جان اپشىب، آغىر دردگە داش بەرىب، يىش كېلماقدە. خوددى، اىچىدە اولەكن كوچ بولاغى كۆز آچكەندەى؛ تۆزىمى آشىب، بوتون وجودى صبرگە ایلنگن. او دايمى دكتورلەر كۆرىگىدە، دارى-درمانلەرنى ھەم اۋز وقتىدە ائىب تورەدى. چقىرىلگۈدەى

بۇلسە، كېچىكمسدىن اۋز ماشىنەسىدە كىسلخانىدەن زىيە بارىب كېلەدى. عالم، اۋقىمىشلى، ضىيالى، توشونگن آدم-دە، اۋز ساغلىگىنى قىتتىق حمايە قىلەدى.

جناب دونالد شيرين سۆزلى، خوش بىچىم، معاملەسى ملايم-مدنيتلى بىر انسان؛ تشقى كۆرىنىشى هم جاذبه دار، كېلىشگن. آق يوزلى، ناوچەدن كېلگن دونالدنىنگ تېپە ساچى ایلنەسىگە تۆكىلگن، ساقالىنى دايم قىرتىشلب يورهدى. بۇيى بلندلىگى اغزىغىنلىگىنى بىلدىرمەيدى. كۆكىمتىر يۇغان تامىرلىرى بۇينى-يو، بىلكىرىدن بۇرتىب چىققن، تقيب آلگن كۆزلىگى آرتىدە شىشە سيمان، اوچر كۆزلىرى بلقىب، كېنگىلكلرنى گزلهيدى. بىر معناده دونالد وقتنى يېنگىب اۋزى زمانگە ایلنىب، قىرىشنى تۆختەتیب، تىزگىنلب آلگن دېسە بۇلەدى. آپاق قاردهى اۋتتيز ايگىتە تىشى هنوز بوپ-بوتون، ساپە-ساغ. آزاده، كىينىشى زۇر، اېگنیده قىمت بها كۈيلك، بۇيين باغى بۇينده يره شىق تورهدى. آياغیده قىمت بها بوتلردن، اوتولنگن درىشى كىيب تشقىرىگە چىقىشنى ياقتيرهدى. او ناياب فن ساحه سیده تحصيل كۆرگن دانشمند كىشى، فن دوكتورى، بىر نېچە رواجلنگن دولترنىنگ تدقیقات مرکزلىده ایش يوریتىب كېلگن تنقىلى حیات شناس پروفیسور. بىلیم و قلمیدن یخشی گینه اقچه قازانگن، خىریه ایشلرگه هر دايم فعاللىك كورستىب كېلەدى. معنالى حیات اېگهسى، اۋزىگه تۇق، بانكده هم

اعتبارى يوكسك. خاتىنى فرانسواز ھم اۋقىمىشلى، آيدىنلى، فزىكدان بىر خانىم. يقىندە سكسان ياشگە تۈلەدى. جانى جانىگە توتش چال-كمپىر ھنوز سېوگى شرايىدن قانگنلىرى يۇق.

سېويىب، سېويلىب يشب كېلەياتىرلر. بىر-بىرىنى آيىب، بىر-بىرگە مدار بۇلىب، تىرەشىب، تىركشىب يشەماقدەلر. خاتىن اۋتە مەربان، جناب دونالدنىنگ جانى-حالى خانىم فرانسواز جانى ايچىدە. اولر قووناق دملرى-يو، يخشى-يامان كونلرى، بخت و سعادتى؛ غملى، دردلى آنلرىنى بىر عمر بۇلىشىب يشب كېلگنلىرى حقيقت. خانىم فرانسواز جناب دونالدگە قرەگندە سەھل اۋزىنى آلدىرگن؛ بلکہ آزغىنلىگىدن شوندىكى كۆرىنر. اونى ھلى تاتلى حسيات كورتكلرى، چرايلىك دېگن فصلى ترك اېتىب اولگورگنىچە يۇق. اينجە طبعىتلى، گېپرگندە تاووشى يان-اطرافگە ياقىملى جرەنگ ساقىب تۈرەدى.

۱۰

اېر-خاتىن اويده فرانسوز تىليده سۆزلىشەدى. اۋتە شىرەلى، موسىقە، ميلودىگە يوغرىلگن فرانسوز تىلى بو شىرىن زبان اېر-خاتىن تىللىرىدە اۋزگچە جرەنگلەيدى. بىرەم ياقىملى كە، سىرە تىنگلب تۈيمەيدى آدم اولرنىنگ سۆزلىرىدن. چىندىم فرانسوز تىلى طبعىت-نىنگ شەكارلارىدن بىرى! «تىل دېگنى بو قدر لذىذ بۇلرمى؟!». لطفگە يوغرىلگن كە، «سۆزدىن

اۈلۈكنىنگ تئىدە روج پاك... (نوايى)» -دېگن شعر راست اېكنىگە ايشانمەي علاچىنگ يۇق. بىر-بىرىگە مناسب بو ايكي انساننىنگ فضىلنگە لىما-لىم برکه لي تورموشى برچه گە عبرت بۇرلى چىندىم. كېكسە ابر و خاتىن قلدىرغاچدەي قىزلى-يو بورگوتدەي اۋغىللىرى كمالگە يېتكىزىپ، مستقل حيات آغوشىگە اوچىرىپ يوبارىشگن. باشقە-باشقە شەر و يورتلردە ىششەدى، اولر اېندى اۋزلى آتە-آنە!

پۇستەچى تشلب كېتگن خطدە تاكىدلنگن اىما-اشارە دونالدگە توشونرلى اېدى؛ فرانسواز هم نىمەنى دىر پىقەگندەي بۇلدى. نىمە بۇلگن تقدىردەيم بىتىكدە گىلر بوگونگى توغىلگن كون بزمىگە ساىە سالە آلمەيدى.

۱۱

دونالد اېرتەلب تورىپ يوويندى. تاپ-تازە بۇلىپ، خوشبوى ايفارلردن سىپىتدى. قارە چرم بكسىنى آلدى. تېورەگىدە كېلك سىمان ایلنەياتگن فرانسوازينىنگ آغزىدن اۋپەياتىب بغرىگە آلدى، خىرلشدى و ماشىنەسىدە اۋتىرىپ كسلخانەگە كېتدى. فرانسواز هم خوش خىرلشىپ، «اۋزىنگگە قرە دونالد، ساغ-سلامت بارىپ كېلگىن!» -دېپە گراژدە آياق اوستىدە تورگنچە تىك كوزەتىب قالدى؛ سۇنگ اويىگە قىتىب كىردى. تيارلەگن بىر پىالە اچىققىنە كافىنى اىچىشگە اۋتىردى. كۇنگلى خىرە تارتگندەي، بىر نرسەدن بېزاوتە لنەپىدى. تىن آلمەي، بايەگى خطلرنى بىر-بىر كۇزدن كېچرە

باشلەدى. دونالدگە كېلگەن كىسلخانىە خىطىنى پاكىتىدىن چىقىرىپ ئۇقىيى كېتىدى... شو ئن جىرىنگ، جىرىنگ اپتىب، قۇنغىراق چلىندى.

- ھلو، ھلو، اپشىتەمەن دونالد، سېنىمى سەن؟

- ھە، بو مېن دونالدەمەن.

- يىخشى مى سەن؟ يىخشى يېتىب آلدىنگىمى؟

- رحمت، يىخشى مەن. دوكتورىم بىلەن اوچرەشدىم، ھەمەسى يىخشى، دېدى خانم لىزە؛ جودە يم مەربان دوكتور.

- قچان اوىگە كېلەسەن دونالد؟ - سۇرەدى فرانسواز.

- مەن، آچقىچىنى^{۱۵} بورەب، ماشىنىنى ئاۋت آلدىرەيپمەن، يېتىب بارەمەن بىر پىسدە.

- توشلىككە نىمە پىشىرىپ قۇيەي، كۇيىنىگ نىمە توسەيدى^{۱۶}؟

- ئوزىنگ بىلەسەن، ھلى كون بۇيى توغىلگەن كون دوام اپتەدى-كو.

- اوندە قۇزى قارىندەن اچىققىنە سوپ قىلەمەن.

^{۱۵} آچقىچ: كلىت.

^{۱۶} توسەماق: خواھلەماق، اپستەماق.

- یؤل بیرآز تیقلینچ، بیر ساعتگه قالمهی ییتیب بارهمن.

- خؤب خیر، یخشی کهل.

- بؤپتی، میلی.

...

اېشیک نینگ زنگی چکلیندی. باره سالیب فرانسواز اېشیکنی آچدی. دونالد
سلاملشیب ایچکریگه کیره یاتیب، فرانسواونی قوچیب، یوزلریدن اؤپدی.

۱۳

- نیمه گپ عزیزیم سؤیله قنی، نیمه خبر؟ دوکتورینگ بیلن
اؤچره شدینگمی؟

نتیجه نیمه اېکن؟

- هه، اؤچره شدیم، لاباتوار نتیجه لری چیقیدى.

- هممه سینی توشنتیردی مېنگه، آیتیب بېر-چی، نیمه لر دبیشدی
دوکتورینگ؟

- هممه سی یخشی، - کولیمسیره گن بیر حالتده، - خواط-ر-ر-رلی جایى یوق-

ق-ق.

- لبلرىنگ باشقە نرسە، يوزلرىنگ باشقە نرسە گىپىرەياتگندەى نظرىمدە.

- سېنگە ایتىمەى كىمگە ایتەمەن يورەك دردىمنى. اۋزىنگ بىلەسن فرانسواز،
ھەمەسى اۋزىنگ بىلەسن.

بىزىنگ دوكتورلر رحم سىز، شفقت سىز بۇلىشەدى. كۇنگىلىنى ائىب،
كسلىنى يوپەتىش يۇق اولدە. تۇغرىسىنى، بار گىنى دنگل ایتىشەدى
قۇبەدى.

- ائىش قىلىب، سايەنگى باشىمدن كم قىلمەسىن دونالد، يورەگىمى
مونچەلر اېزمەسنگ-چى، گىپىرە قال.

- فرانسواز، -پىالەدەگى ساووق سوودن بىر ھوپلب، -مېندە يخشى خبر يۇق-
ق-ق-ق، دلىنگى بوندن آرتىق وىران قىلىنشى اىستەمەىمن. ایتىلەدىگن
گىنى وقتىدە ایتىب قۇيگىنم يخشى. او ياغى نىمە بۇلسە بۇلر.

توغىلگن كون ھم اداقلب قالگندى. عايلەسىگە سىر بېرگىنى يۇق ھلى.
فرانسواز:

- يورەگىم ترسە يارىلە يازدى، -كۇزلىرى جىققە ياشگن تۇلىب، -ايتگىن
دونالد دوكتورلر نىمە دېيىشدى سېنگە؟

- فرانسواز! -بیر-بیری نینگ بۆینیدن قوچیشیب، بغیرلشگنچه، -سېنگه آیتمه ی کیمگه آیته ی؟! «کۆپی بیلن ینه ایکی آی یشه یسن، ... کسلی بار سېنده!» -دبیشدی دوکتورلر و بیر نېچه قلم داری یازیشدی.

دونالد نینگ اوضاعی سیره اؤزگرگی یوق. همیشه گی دېک قووناق، کۆترینکی کیفیتده. فرانسواز نینگ کۆزلی جیقکه یاشگه تۆلدى. یوزیدن قانی قاچدی. غمگین لبلرینی تیتراق باسیب، سۆزلرنی یخشی ادا قیله آلمه ی توریددی. دونالد بو ساووق خبرنی فرانسوازگه یبتکزیب، اونینگ بغرینی اېزیب ادا قیلدی شېکیلی. مایوسلیک چولغه دی، خودی آسماندىن یېرگه کېلیب توشگنده ی کرخت بیر حالدده تیلی سۆزگه ایلنمه دی.

دونالد فرانسواز نینگ کۆنگیلینی آلیب، بیر قدر یوپتدی...

۱۴

- ایکی کون آلدینگی احوالنی قره؛ بوگونگیسیگه باق. دهشت! -دېدی دونالد. قره سه که، مېزنینگ بیر چپتیده اؤشه ایکیته افرا برگی بېجیریم توریددی.

- اېسینگده می؟ منه بو یپراق نینگ قیزغیش جوشقینی سېن بۆله سن فرانسواز؛ بونیسى اېسه سرغه یگنی «مېن» من دېگندیم سېنگه اشاره تیلی ایله. بو برگرلر نینگ سرغه یگنی سۆنگگی بیر سفردن رمز و نشانه اېسه -ده،

كۆرەيپسەنمى، ھەلى طراوتىنى يۇقاتىغىچە يۇق. مېن ھەم جانىم
 اوزىلمە گونچە بو عزيز عمرىنىڭ آخرى لىھزە لىرىگچە شاد ىشەيمەن. عزم و
 قارايىم شو، حىياتىنىڭ مېنگە نصىب اېتىگن سۇنگى بىر يىلم شىرتىدىن
 تاتىب قالماقچىمەن. آخرىگچە درد بىلەن تارتىشىب، اۋپكىمى تىنىق ھوا ايلە
 تۇلدىرەمەن-دە، سۇنگ ابدىت پردەسىنى يوزىمگە تارتەمەن...

اۋلىم ىنگىلىك اېمىس، بىلەسنىمى فرانسواز! مېن دايم سېنگە تابولر حقىدە
 گېپىرىب كېلگەنمەن. آلدىنلرى اۋلىم بىر تابو بۇلسە، اېندى او ياپىق نرسە
 اېمىس. اۋلىمدن قۇرقىمىلىك كېرەك. اۋلىم بىز اۋىلە گنچەلىك دەشت
 اېمىس. اونى آدملىر قۇرقىنچلى قىلىپ قبول قىلگەنلر. اصلىدە او بىر طىبىعى
 جىريان. اېرتەمى، كېچىمى انسان اۋز اۋرنىنى كېلگوسى اولادلىرگە بۇشەتىب،
 بو ياروق عالمىنى ترك قىلىشى شرط. مېن ھەم شو طىبىعى جىريان نىڭ بىر
 بۇلگىمەن. ارمان سىز ىشەدىم، بالە-چقە آرتدىردىم، اۋز علم و كمالىم ايلە
 قۇلىمدن كېلگونچە اېل-يوروت، علم-فنگە خىزمەت قىلدىم... اېندى بۇلسە،
 شو قالگن عمرىم نىڭ ايكى آيىنى سىياحتدە اۋتكىزىش نىيتىدەمەن. كۇپ
 سىفرلىدە يانىمدە بۇلدىنك، دىنا خىلقلىرى نىڭ كېنە تىمدنلرى ايلە آشنا
 بۇلدىك. كۆكرەگىمدە تلىپىنە ياتگن يورەك نىڭ سۇنگى تېپىشىدىن آلدىن
 ايكى جايىنى بارىب يقىندىن كۇرماقچىمەن يا نصىب!

اوستیگه تاغ اغدریله یاتگنده ی بۇلیب تورگن فرانسوازنی توشکونلیک تمامی ایله چولغب آگندی. کیپرلیکری نمگه باته یاتگن، یوزیده مونگ یوگیرگن، باقیشلیردن آغیر ایریلیق هواسی یاغیله ی دپه پدی. فرانسواز قۇللی نینگ سیرتی بیلن کۆز یاشلیرینی سیدیرب تشله دی و بیرگه قره ب دپدی:

- بو آغیر دردنی یینگیب کبله یاتگنینگنی بیله من، - دپدی. کیم بیله دی قیسی بیریمیز آلدینراق بو یاروق عالمنی آلدین ترک قیله میز؟ ساغلیغیم کۆترسه سېن بیلن یبلکه داش بۇلیب، یانینگه یورگن بۇلردیم. مېنی کپچیر، بو قرارینگگه یوره گیم داش بېرمه پیدی. سایه نگ باشیمدن آریمه سین دونالد! سېن بیلن بیر عمر یاستیق داش بۇلیب قاله من دېگن آرزو ایله یشب کبله من. آخرگی لحظه لرگچه بیرگه بۇله میز. یوق، یوق سیاحتگه چیقیشگه مصلحت بېرمه یمن سېنگه.

دونالد، عمر یۇلداشینى علمی، منطقی دلیللر بیلن کۆندیردی.

اېری بیلن بیرگه سفرگه چیقّه آلمه گنیدن اؤکینچ-افسوسده اېدی. هر کونى سکایپ دن کۆریشیب، گپریشیب توریش شرطی بیلن اجازت بېرگن بۇلدى خانیم. آلدینده تورگن سفردن سؤز آچدی دونالد.

- كۆپدەن بېرى ايگى جايىنى كۆرىشىنى كۆنگىلىمدە توگىب يورردىم، او جايلىر اۆزلىرى نىنگ سر و اسرارى بىلەن مېنى دانگ قالدېرىب كېلەدى. سۆزلىرىمگە يىخشى قولاق توت فرانسواز: بېرى باميان بوداسى. چمەسى ۲۰۰۰ يىل بورون كۆشانىلر ايمپىرىەسى دورىدە تاغ نىنگ قاق بغيرىدە بوى كېرىب تورگن ۵۳ مترلىك اېر و خاتىن هېكلينى بارىب كۆرىش و اونىنگ قرشىسىدە تورىب، منظرەنى كۆز جانىم بىلەن تويىسم، بو اۋتە حىرتلەنرلى بويوك مەبودەنى آچىق كۆز بىلەن كۆرسەم دېمەن. هېچ قندەى تخنىكەسىز برپا بۇلگن بو عالی صنعت اثرلىرىنى بنىاد قىلگن قۇللىر شىرپەسىگە احترام بجا كېلتىرىسم. بو چىنە كم معجزە. بوى كۆرستگن يورت آدملىرى روحى بوتون، قۇللىرى هنر بىلەن زېب تاپگن بۇلىشى كېرەك. بودا يورتداشلىرى صنعت سېور، بىلىمگە چىنقاق، خرافاتدەن اوزاق، مثل سىز استعداد و ذكاوت اېگەسى بۇلماغى كېرەك اېمىسى...؟

ايگىنچى كۆرماقچى بۇلگن جايىم امىر تېمور وطنى سمرقند! بو ايگى نام مېن اوچون حىرتلى دىر. اما، يقىن اۋتمىشگچە بو تارىخى شىرنىنگ بدنى شىقت بىلمس اوروشلردەن آغرىب، روحى ققشب اېزىلىب، ساچىلىب كېتگن دېيىشەدى كتابلردە. اونىنگ بغيرىدە نىمەلر ىشىرىنگنى مېنگە قارانغى. سمرقندنى مېنگە جاذبەدار قىلگن نرسە بىرگىنە اونىنگ توپراغى اېمس؛ بويوك استعدادلرنى عالمگە تىقدىم قىلگن معظم خلقى دىر. كېل فرانسواز

گېرگېم كېلدى، بىر-ايكى آغيز تېمور حقىدە گېيرەى. مېن تېمورنى مارسل برايون دن آلدین هم بیلر اېدیم. بو فرانسوز عالمى نینگ ۷۰ ياشیدە یازگن «مېن فاتح تېمور» كتابى اۇقىگنلریمنى بايیتدی. صاحبقران امیر تېمور یورتىنى زیارت قىلیش و تېمور حقىدە گى اۇقىگنلریم نینگ ایزىنى كۆرىش نیتیم دیر. بو بویوک ذكاوت اېگەسى بیلن مجازى سۆزلىشىش دیر. بشریت بنا بۇلگندن بویان تېمورچە لیک فوق العاده نبوغ اېگەسى، مثل سیز ذكاوت صاحبى توغیلگن بۇلمسە كېرەك. دنیا آچیش سړینى بیلگن بو شخص حقىدە اۇیلەسم، اۇیلریم بیتمس-توگەمس دیر. بىر سوال مېنى كۆپ قىینەیدى. او هم بۇلسە تېمور اروپا بۇساخەسىنى ھتلب، ایلگریلش اۋرنیدە نېگە دیر آرتگە قىتەدى؟ اوزاق اجدادلرى سینگرى تورکستاندن سیلجیب، سىبر موزلیکلریدە مکان قوریب، سۇنگ آلاسكا آرقلی آقیان آرتیگە سوزیب اۋتیشى ممکن اېدی-كو؟ نظریمدە تېمور بىر اېرتککە اۋخشەیدى. عرب و عجم داستانلرى اونى یۇلدن اورەدى. تېمور بو یاروق عالمده شھکار یرەتیشى ممکن بۇلگن اولکن استعدادنى دین یۇلیدە خرچلب، جودە کتە-کتە خطالرگە یۇل قۇیەدى... نصیب بۇلسە اوچ کوندن سۇنگرە سفرگە آتلنەمن.

دونالد مارچ آيى نىنگ باشىدە اوچاقده اؤتيريب، سفرگە چىقدى و كورگن-بىلگنلىرىنى خاتىنگە يۇل-يۇلە كەي^{۱۷} يازىب، گىپرىب توره بېردى.

بىرىنچى خط:

سېنگە اَلنگەلى، قىناق ساغىنچ-سلاملر يۇللەيمەن فرانسواز. ايانەبېر، اۇلگودەي ساغىندىم سېنى... مەنە منزلگە ھەم يېتىب كېلدىم. چىنگ-تۇزان، توتون و توپراق كوتىب ياتگن كابلگە كېلىب قۇنىم تاپدىم. لوکس ھوتلاردن بىرىدە جايلىشىدىم. بىر ھەفتەدن بويان شو بېردەمەن. اپرەلب باشكېنت كابل مركزىگە قەدەم اوردىم. بىر جەملەدە تصويرلەپ بېرىمەن، پايىتخت كابل بىر جەفت بويىرەككە اۇخشەيدى اپكەن. تلوزيون تاغى باشكېنتنى كون باتر و كون چىقر قىلىپ، ايكىگە بۇلىپ تورهدى. سەھل كەم ۴۰ يىللىك اورشە شەر بدنە ايلمە-تېشىك بۇلىپ كېتگەن. توريست مقامىدەمەن. مېنى باميان گە آلىپ بارماقچى بۇلگەن كىشىگە حقىنى تۇلب، كېچقورون گېلىشىپ قۇيگەندىم. مېنى سەعت اۇندە بودا قرشىسىگە آلىپ بارىشى كېرەك اېدى. لېكەن، نېگەدەر ايتگەنمەن نىنگ تام تېسكرىسى، بوگون اۋتە كېتگەن جەھالت حەكمران اپكەن بودا يورتىدە...؟!

^{۱۷} يۇل-يۇلە كەي: يۇلدە كېتە توريب، اۋتە توريب.

اېمس چو عمر ايشى معلوم، هر نېچوك بۇلسە،
اۆزومنى يېتـكـورەيىن يار اۋلـور ديارغچە. (نوایي)

۱۷

دونالد باميانده بۇلدى. مملكت آدملىرى بىلن كۆرىشىپ، گېلىشىپ
سفرنامەسى نىنگ باميان قىسمىنى توگتدى. اوندە يوز سوالگە يوز جواب
تاپگن بۇلدى. خىلقرنىنگ عرف-عادتى، يوروش-توروشى، كىينىشى،
قۇشقىلر، مدنيت و صنعتى بابىدە يېتلىچە قىزىقدن قىزىق معلومات
تۇپلەدى.

۱۸

دونالد سمرقندگە يۇل آلدى. شەرنى كېزىپ، اۋزبېكلر حياتىدن جانلى
معلومات و منظرەلرگە اېگە بۇلدى. تېمور ساغانەسىگە كېلىپ، ۱۴- عصر
فاتحىنى كۆز آلدىگە كېلتىردى. سفرنامەنىنگ سمرقند قىسمىنى يازىش
رىجەلشتىرىلدى...

۱۹

... جمعه كونى اېدى. دونالد تانگ سحرذن تورىپ، اوى اطرافىنى بىر
اېلىنىپ چىقدى. يشب تورگن اوى، محلەسى، شەر و بوتون يورتى نىنگ
تصويرىنى خودى اۋزى بىلن بىر ياققە اېب كېتەياتگندەى مىيەسىگە

جايلىشتىردى. قىتە-قىتە، تۇيىب-تۇيىب تىكىلدى منظرە لرگە. يىنە بىر آيدىن سۇنگ قىش باشلەندى. «سمرقندە او اۋيىم-اۋيىم قارلرنى مېن كورەمەيىم-دە، افسوس!» -دېدى ايچىدە. و سفرىنى توگە تىب يورتىگە يۇل آلدى.

۲۰

دونالد ايگى شەرنى آيلنىب، كۇزلەگن مقصدىگە ابرىشىدى. و نھايت وطنىگە قىتىب كېلدى. آيلنىب، اويىگە قىتىب كېلدى. عايەسى دۈرەسىدە خاطرە لرىدن گىرىب بېرر، ھزل-ھوزول قىلر، خانەنى كولگىگە تۇلدىرىب يوبارردى. دوكتورلرنىنگ وعدەسى تابارە يقىنلشە ياتگىدن پىنك بوزە ياتگنى^{۱۸} يۇق. اۋشە ياقلر سۇز آچىلىشگە وقت بېرمە يىدى. افتىدن سفر يىخسى، خاطرە لى كېچگن. ايچىدە قالبب كېتگن سۇراقلرگە جواب ھم تاپگن كورىنەدى.

۲۱

اېرتەلب تورىشى بىلن-آق دونالد دوش آلدى، تىش يوويب، ساقالىنى قىرتىشلەدى، اۋسىبراق چىققن ساچلرنىنگ بىتە-ايكىتەسىنى قىچىلب تېكىسلەدى. ساعت تۇقۇزگە يقىنلشماقەدە اېدى. فرانسواز اچىقىنە كافي

^{۱۸} پىنك بوزمىلىك: پروا قىلمەي، اھمىت، اعتبار بېرمەي، خاطر جمع يورماق.

دملب، ناشتا تيارلشگه اورينه ياتگندى. دونالد، كوياولرگه اؤخشب، چيرايلى كيينب، دسترخوان تېگره سيدة، فرانسوازينىگ يان گينه سيدة اؤتيريب، سېويكليسى نينىگ هيدلرېنى دماغىگه جايلهدى. رېجھه سىنى فرانسوازگه يخشىلب توشونتيردى. يقينلىرى بىلن هم خىرلشدى. سؤنگره ماشينه سىگه اؤتيريب، كسلخانه گه يؤل آلدى.

دونالد دوكتورلر نظارتىده، كسل تختىده ياتقىلدى. ساعت سه يىن ساغلىگى آغىرلشه باردى... دوكتورلر بشارت قىلگن وقت سايه ساله ياتگندى. آرتىقچه اورنىشدىن فايده يۇق. وصىتده يازىلگنى دېك، تىلدىن قالگن دونالد، بدنىگه اولنگن جھازلرنى يېچىب آيشلرېنى كىپرىك ايماسى ايله التماس قىلدى. تىلى نينىگ اوچىده تىقىلىب تورگن سؤز و گپلر جايىده موز قاتدى. كىپرىكلر قوچشىب، بىر-بىرىگه ياپىشدى. بدنى ساوويب بارر، زۇرغه تىپىب تورگن يوره ك بىردىنىگه حركىتنى قالدى. اؤپكه سيدة گى سؤنگىكى نفس هم كؤكره كنى ترك اېتدى. و نهايت دونالد ابدىت پرده سىنى يوزىگه تارتدى. خىرلشوو مراسىمى آلىندى... فرانسواز ابدى اېرىلىق كؤز ياشى قىلدى و آرقه سىگه تىسه رىلىب، قؤلىده گى قىسقه گينه مكتوبى جماعت حضورىده اؤقىشگه باشلهدى.

خطده منه بولر يازىلگندى:

اوشبو وصىت خظىم مېنىڭ اپنگ سېوىكىلى عمر يۇلداشىم فرانسواز
تلىدن اۇقىب، ابشتىرلىسىن. حىات، يورت، اپل، اولوسدن، مېن
همەلرىنگىزدن راضى من اپل-يورتىنىڭ خذمتىنى ادا قىلەلمەگەن بۇلسم
عذر... اۇلىمىم اوچون بىغلهمنگىز. ماتم توتمەنگىز، دونالد يادى اوچون بىر
پىاله شراب اىچىنگىز. تابوتىم اوزره شاد موسىقه كويلرى ترەلسىن.
جسدمنى آلودە ياقىشىنگىزنى اوتىنىب سۇرهىمن. مېنى آلاوگە
تاپشىرگىنىڭىز اوچون رحمت عزىزلىرىم!

۲۰۲۱ - تورانتو، كانادا

بیوگرافیه

اسمیم ایشانچ تۆره. ۱۹۵۹- ییلده فاریاب ولایتی شیرین تگاب اولوسوالیگی نینگ اسلام قلعه قیشلاغیده توغیلگنمن. مکتبئی اؤشه تومن نینگ ظهیرالدین فاریابی لیسه سیده بیتیردیم.

۱۹۸۳-۱۹۸۷ ییللر آره سیده تاشکېنت دولت اونورسیتېتیده اۆزبېک تیلی و ادبیاتی بۆیجچه تحصیل آلدیم. کپین «آزادلیک» رادیوسیده ۱۴ ییل ژورنالیست بۆلیب ایشله دیم. ۲۰۰۵- ییلدن بویان کانادا اۆلكه سیده یشب کېلماقده من.

یازمه لریم نینگ اساسی قسمی فیسبوک آرقه لی نشر اېتیلیب، قالگنلری اېسه کمپوتریم آمباریده سقلنیب کپلینماقده.

چاپدن چیققن اثرلریم منه بولردن عبارت دیر:

۱. اۆزبېک ادبیاتی فرهنگی (استاد عالم کۆهکن بیلن بیرگه لیکده)

۲. حاضرگی اۆزبېک تیلی (مارفولوگیه)

مجازی ترماقلا رآقه لی نشر اېتیلگن اثرلریم:

۱. نوایی نی انگلش (مقاله لر تۆپلمی)

۲. سینشته (حکایه لر تۆپلمی)

۳. چىراق (حكايه لار تۇپلمى)

۴. يىنە قىتەمن (مىنى رومان)

چاپگە تيار اثرلرئىم:

۱. اوچرەشەياتگن تاغلر (شعرلر تۇپلمى)

۲. بايقوش (صادق ھدايت نىنگ «بوف كور» رومانى ترجمەسى)

۳. بىر قىشلاق نىنگ كۆز ياشلىرى (قەسە)

۴. دوتار چۇغلىرى (قادر مرادى نىنگ «سۇرمە و خون» رومانى ترجمەسى)

۵. مقاله لار تۇپلمى

آيتىش لازم كە «حاضرگى اۆزبېك تىلى (مارفولوگىيە)» ناملى كىتابىم نىنگ تۈزەتلىگن، قىتە ايشلىگن و تۇلدىرىلگن نىسخەسى حاضرگە چە نىشر اېتىلمەگن.